

Branchestandaard blijvende vakbekwaamheid

Functie voertuigbediener
werkzaam bij de brandweer

Branchestandaard blijvende vakbekwaamheid

Voor je ligt de branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de repressieve brandweerfunctie voertuigbediener: een set van landelijke afspraken over de minimale kennis en vaardigheden die is vereist om in de dagelijkse praktijk op het niveau van voertuigbediener te kunnen blijven functioneren. De branchestandaard beschrijft het vereiste vakbekwaamheidsniveau voor iedere voertuigbediener in Nederland, ongeacht de veiligheidsregio waarin hij werkzaam is.

De werkgever zal hier nog aanvullende eisen aan toevoegen, kijkend naar het verzorgingsgebied en de specifieke regionale risico's. Periodiek moet de voertuigbediener aantonen dat hij nog steeds vakbekwaam is.

Het Besluit personeel veiligheidsregio's gaat uit van de functie voertuigbediener, werkzaam bij de brandweer. Omwille van de leesbaarheid gebruiken we in dit document alleen de benaming voertuigbediener en schrijven we in de hij-vorm.

Aanleiding

Deze branchestandaard blijvende vakbekwaamheid is ontwikkeld in het kader van het project Versterking Brandweeronderwijs (VBo). Met het deelproject 'Blijvende vakbekwaamheid' zijn in 2013 en 2014 branchestandaarden blijvende vakbekwaamheid voor tien repressieve brandweerfuncties¹ ontwikkeld.

Functie en werkomgeving

Kwalificatiedossier

De branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de functie voertuigbediener is gebaseerd op het kwalificatiedossier 'voertuigbediener, werkzaam bij de brandweer' (mei 2009).

In het kwalificatiedossier wordt de functie als volgt omschreven:

Functieomschrijving voertuigbediener:

- 1 Werkt samen met de leden van een (blus)eenheid.
- 2 Heeft taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden met betrekking tot de operationele uitvoering en ondersteuning in relatie tot brandbestrijding en hulpverlening, waaronder technische hulpverlening, incidentbestrijding gevaarlijke stoffen en waterongevallen; uitgangspunt hierbij is de basisbrandweezorg.
- 3 Voert opdrachten uit van de leidinggevende en meldt bevindingen altijd aan hem. Indien omstandigheden dit vragen, wordt – onder verantwoordelijkheid van de leidinggevende – op eigen initiatief gehandeld
- 4 Hanteert de bekleding van de voertuigen waarvoor hij als bediener is aangewezen.

Onder leidinggevende verstaan we hier een bevelvoerder, een duikploegleider, een officier van dienst, etc.

¹ Functies manschap a, bevelvoerder, officier van dienst, hoofdofficier van dienst, voertuigbediener, chauffeur, gaspakdrager, verkenners gevaarlijke stoffen, adviseur gevaarlijke stoffen, meetplanleider.

Kerntaken In het kwalificatiedossier staat verder dat de voertuigbediener de volgende kerntaken heeft:

1. Voert uitruk- en verkenningwerkzaamheden uit
2. Voert inzetwerkzaamheden uit
3. Voert nazorgwerkzaamheden uit

Daarnaast staan in het kwalificatiedossier competenties die de voertuigbediener nodig heeft om zijn taak succesvol te kunnen uitvoeren. Ook zijn keuzes en dilemma's beschreven die de voertuigbediener hierbij kan tegenkomen in de praktijk.

Ontwikkelaanpak

Werkplaatsen Deze branchestandaard blijvende vakbekwaamheid is ontwikkeld voor, door en met het brandweerveld. In een serie werkplaatsen is het werkveld zo veel mogelijk betrokken bij de ontwikkeling van de standaard. Vanuit iedere veiligheidsregio namen medewerkers deel: voertuigbedieners, chauffeurs, vrijwilligers en beroeps. Ook instructeurs en oefenleiders waren betrokken, net zoals medewerkers van de Brandweeracademie, Brandweer Nederland en het Algemeen Brandweer Wedstrijd Comité (ABWC).

Met het kwalificatiedossier als vertrekpunt zijn in de werkplaatsen voor de functie voertuigbediener thema's en onderwerpen voor blijvende vakbekwaamheid benoemd. De uitkomsten van de werkplaatsen zijn vervolgens vertaald naar een branchestandaard blijvende vakbekwaamheid.

Uitgangspunten In het ontwikkeltraject hebben we verder nog de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het kwalificatiedossier is de basis voor vakbekwaam worden (opleiden) én voor vakbekwaam blijven (oefenen en bijscholen). Een voertuigbediener is vakbekwaam als hij nog steeds voldoet aan de eisen die zijn beschreven in het kwalificatiedossier en in de branchestandaard blijvende vakbekwaamheid.
- De oefenfilosofie zoals beschreven in de Herziene Leidraad Oefenen is in essentie goed en staat niet ter discussie.
- De branchestandaard mag niet leiden tot een grotere oefenbelasting voor voertuigbedieners (een verplichte oefenruimte wordt zo klein mogelijk gehouden).
- De branchestandaard laat ruimte om meer regionaal risicogestuurd te oefenen en om oefen- en bijscholingsprogramma's meer op maat te maken (vrije oefenruimte wordt zo veel mogelijk benoemd).
- Waar mogelijk maken we gebruik van wat al is ontwikkeld in de regio's voor het waarnemen en meten van blijvende vakbekwaamheid, zoals normering of een waarderingssystematiek.

NLQF Voor de formulering van de branchestandaard is als referentiepunt het NLQF gekozen. Dit Nederlands kwalificatiekader is een systematische ordening van alle bestaande kwalificatieniveaus in Nederland en is een vertaling van het Europese kwalificatiekader voor een leven lang leren (EQF). Daarnaast is gebruik gemaakt van de taxonomie van Bloom: een indeling in kennisniveaus met bijbehorende werkwoorden en onderwerpen om aan te geven wat iemand moet beheersen op ieder niveau.

Herziene Leidraad Oefenen In de opzet, ordening en woordkeuze van de branchestandaard is verder zoveel mogelijk gekeken naar bestaande producten voor opleiden, examineren en oefenen, zoals opleidingsplannen, lesstof, beoordelingscriteria voor examens en oefenkaarten uit de Herziene Leidraad Oefenen.

Criteria De criteria in de branchestandaard zijn gebaseerd op de beoordelingscriteria voor examens van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) en de beoordelingscriteria voor brandweervaardigheidstoetsen van het ABWC. Ook is gekeken naar de beoordelingscriteria uit het kwalificatiedossier voor de keuzes en dilemma's die voor de voertuigbediener zijn beschreven. De regionale vakbekwaamheidsorganisaties kunnen de criteria van de branchestandaard gebruiken als referentiekader om de blijvende vakbekwaamheid van de voertuigbediener waar te nemen en te beoordelen.

Status en reikwijdte

De branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de functie voertuigbediener beschrijft de minimale kennis en vaardigheden die is vereist om in de praktijk op het niveau van voertuigbediener te kunnen blijven functioneren. De standaard beschrijft daarmee het vereiste vakbekwaamheidsniveau voor iedere voertuigbediener in Nederland, ongeacht de veiligheidsregio waarin hij werkzaam is.

De invulling van de functie voertuigbediener kan per regio verschillen: in sommige regio's bedient een voertuigbediener niet alle vier voertuigtypen, maar slechts één of twee. De opzet van de standaard biedt regio's de mogelijkheid individueel maatwerk te bieden: een voertuigbediener hoeft alleen vakbekwaam te blijven voor het voertuig dat hij in de praktijk daadwerkelijk bedient.

De branchestandaard blijvende vakbekwaamheid is in april 2015 vastgesteld door de Werkveldadviescommissie. Na vaststelling maakt de standaard een integraal onderdeel uit van het kwalificatiedossier 'voertuigbediener, werkzaam bij de brandweer'.

Beheer en onderhoud

De Brandweeracademie is verantwoordelijk voor het ontwikkelen, beheren en onderhouden van kwalificatiedossiers voor brandweerfuncties. Afgesproken is dat tenminste één keer in de vijf of zes jaar een clusterwerkgroep onder regie van de Werkveldadviescommissie een kwalificatiedossier evalueert. Waar nodig wordt het kwalificatiedossier geactualiseerd of herzien.

Gelijktijdig met de evaluatie van het kwalificatiedossier wordt voor de branchestandaard blijvende vakbekwaamheid bekeken of actualisatie dan wel herziening nodig is.

Leeswijzer

Op de volgende pagina's vind je de branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de functie voertuigbediener. Hieronder leggen we kort uit hoe je de branchestandaard het beste kunt lezen.

Benaming van het onderdeel

Voor de voertuigbediener zijn er in totaal vier onderdelen, gebaseerd op de vier typen voertuigen die hij in de praktijk kan bedienen.

Thema	Onderwerp	Omschrijving	Criteria
Voor de voertuigbediener zijn er twee thema's benoemd: 1) Risico's en veiligheid 2) Techniek en tactiek	Ieder thema heeft één of meerdere onderwerpen, zoals bediening en het verhelpen van storingen.	Voor ieder onderwerp is omschreven wat er mee wordt bedoeld: wat verstaan we onder bediening en wat valt onder het verhelpen van storingen.	Voor ieder onderwerp zijn ook criteria benoemd: wat moet een voertuigbediener kennen en kunnen voor het betreffende onderwerp.

Branchestandaard blijvende vakbekwaamheid functie voertuigbediener

Voertuigbediener redvoertuig

Thema	Onderwerp	Omschrijving	Criteria
Risico's en veiligheid	Opstelplaats	De voertuigbediener stelt (in overleg met de chauffeur en/of leidinggevende) het voertuig op een veilige en verantwoorde wijze op en creëert een veilige werkomgeving. Hierbij houdt hij rekening met omgevingsfactoren, de ondergrond en weersinvloeden.	Kiest een opstelplaats.
	Veilig repressief optreden	Herkent risico's en gevaren en geeft veranderingen in de omgeving door.	Anticipeert op veranderingen tijdens de inzet.
Techniek en tactiek	Inzetgereed	De voertuigbediener kan het voertuig (incl. materiaal) inzetgereed maken. Hij kent de grenzen van het voertuig tijdens een inzet (verplaatsing van last) en is zich onder alle omstandigheden bewust van de effecten die zijn handelen met zich kan meebrengen.	Kent de (on)mogelijkheden van het voertuig en het materiaal en handelt hier naar.
			Maakt het voertuig inzetgereed.
	Bediening	De voertuigbediener kan het redvoertuig bedienen en materiaal opbouwen en aansluiten (afstempelen, benadering gevel/object, bediening hoofd- en nevenbedienplaats, veiligheidsvoorschriften werken op hoogte, noodbediening en algemene inventaris).	Bedient het voertuig vanuit alle bedienplaatsen.
			Zet materiaal in bij de nevenbedienplaats.
			Gebruikt valbescherming.
	Eenvoudige storingen	De voertuigbediener kan (kleine) storingen aan het redvoertuig en bedieningsfouten verhelpen.	Interpreteert de gegevens van het voertuig en materiaal en speelt in op veranderingen.
			Hanteert de noodbediening.
			Signaleert storingen aan het redvoertuig en bijbehorend materiaal en verhelpt (kleine) storingen.

Branchestandaard blijvende vakbekwaamheid functie voertuigbediener

Voertuigbediener tankautospuiter, MSA, WTS en tankwagons

Thema	Onderwerp	Omschrijving	Criteria
Risico's en veiligheid	Opstelplaats	De voertuigbediener stelt (in overleg met de chauffeur en/of leidinggevende) het voertuig op een veilige en verantwoorde wijze op en creëert een veilige werkomgeving. Hierbij houdt hij rekening met omgevingsfactoren, de ondergrond en weersinvloeden.	Kiest een opstelplaats.
	Veilig repressief optreden	Herkent risico's en gevaren en geeft veranderingen in de omgeving door.	Anticipeert op veranderingen tijdens de inzet.
Techniek en tactiek	Inzetgereed	De voertuigbediener kan het voertuig (incl. materiaal) inzetgereed maken. Hij kent de grenzen van het voertuig tijdens een inzet (verplaatsing van last) en is zich onder alle omstandigheden bewust van de effecten die zijn handelen met zich kan meebrengen.	Kent (on)mogelijkheden van het voertuig en materiaal en handelt hier naar.
			Maakt het voertuig inzetgereed voor de beschikbare waterwinning.
	Bediening	De voertuigbediener kan de apparatuur bedienen en gegevens van meters interpreteren (werking zuig- en persdruk, opbrengsten pomp, gebruik maken van diverse bluswatervoorzieningen, werking watertransportsystemen en algemene inventaris).	Zorgt voor de continuïteit van de waterlevering op basis van de beschikbare (soorten) bluswatervoorziening.
			Bedient de pomp.
	Verhelpen eenvoudige storingen	De voertuigbediener kan (kleine) storingen aan het voertuig verhelpen.	Interpreteert de meters en speelt in op veranderingen. Signaleert storingen aan apparatuur en verhelpt (kleine) storingen.

Branchestandaard blijvende vakbekwaamheid functie voertuigbediener

Voertuigbediener hulpverleningsvoertuig

Thema	Onderwerp	Omschrijving	Criteria
Risico's en veiligheid	Opstelplaats	De voertuigbediener stelt (in overleg met de chauffeur en/of leidinggevende) het voertuig op een veilige en verantwoorde wijze op en creëert een veilige werkomgeving. Hierbij houdt hij rekening met omgevingsfactoren, de ondergrond en weersinvloeden.	Kiest een opstelplaats.
	Veilig repressief optreden	Herkent risico's en gevaren en geeft veranderingen in de omgeving door.	Anticipeert op veranderingen tijdens de inzet.
Techniek en tactiek	Inzetgereed	De voertuigbediener kan het voertuig (incl. materiaal) inzetgereed maken. Hij kent de grenzen van het voertuig tijdens een inzet (verplaatsing van last) en is zich onder alle omstandigheden bewust van de effecten die zijn handelen met zich kan meebrengen.	Kent (on)mogelijkheden van het voertuig en materiaal en handelt hier naar. Maakt het voertuig inzetgereed.
	Bediening	De voertuigbediener kan het voertuig en bijbehorende randapparatuur bedienen en gegevens van meters interpreteren (werking kraan, bergingslier, richtlijnen voor hijsgereedschappen, generator en algemene inventaris).	Bedient de in-, aan- en opgebouwde gereedschappen (bijvoorbeeld: lier, lichtmast, aggregaat en kraan).
	Verhelpen eenvoudige storingen	De voertuigbediener kan (kleine) storingen verhelpen.	Signaleert storingen aan apparatuur en verhelpt (kleine) storingen.

Voertuigbediener haakarmbak (container) en verbindingsscommandowagen

Thema	Onderwerp	Omschrijving	Criteria
Risico's en veiligheid	Opstelplaats	De voertuigbediener stelt (in overleg met de chauffeur en/of leidinggevende) het voertuig op een veilige en verantwoorde wijze op en creëert een veilige werkomgeving. Hierbij houdt hij rekening met omgevingsfactoren, de ondergrond en weersinvloeden.	Kiest een opstelplaats.
	Veilig repressief optreden	Herkent risico's en gevaren en geeft veranderingen in de omgeving door.	Anticipeert op veranderingen tijdens de inzet.
Techniek en tactiek	Inzetgereed	De voertuigbediener kan de haakarmbak (container) inzetgereed maken.	Maakt de haakarmbak operationeel.
	Verhelpen eenvoudige storingen	De voertuigbediener kan (kleine) storingen verhelpen.	Signaleert storingen aan apparatuur en verhelpt (kleine) storingen.

Colofon

Project VBo De branchestandaard blijvende vakbekwaamheid voor de functie voertuigbediener is ontwikkeld door het projectteam Blijvende vakbekwaamheid van het project Versterking Brandweeronderwijs (VBo), in nauwe samenwerking met de leden van de kerngroep van het Netwerk Vakbekwaamheid & Kennis, en met vele inhoudsdeskundigen uit het brandweerveld.

Leden projectteam Annemarie Breur, projectleider
Blijvende vakbekwaamheid Kirsten Groote, projectmedewerker

Dit is een gezamenlijke uitgave van Brandweer Nederland en de Brandweeracademie.

adres Kemperbergerweg 783
6816 RW Arnhem

post Postbus 7010
6801 HA Arnhem

t (026) 355 24 00

versie 1.0, vastgesteld door de Werkveldadviescommissie, april 2015

